

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ถึงแม้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของประเทศไทยมีส่วนประมาณร้อยละ 9.2 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลปี 2552 ณ ราคาของปี 2531 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ซึ่งลดลงจากเดิมที่เคยมีส่วนร้อยละ 18.6 และมีแนวโน้มลดลงอีกในปี 2553 ขณะที่ภาคการผลิตอื่นเพิ่มบทบาทมากขึ้นก็ตาม แต่ความสำคัญของภาคเกษตรมิได้ลดลงตามไปด้วย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นภาคเกษตรจึงยังเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญ ช่วยสร้างความมั่นคงแก่ประเทศในด้านอาหาร เป็นแหล่งวัตถุดิบของภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก ซึ่งทำให้ประเทศไทยยังเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหารที่สำคัญของโลก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553 : ออนไลน์) โดยเฉพาะผลไม้ นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญประเภทหนึ่งของประเทศไทย โดยผลไม้สามารถทำรายได้เข้าประเทศปีละหลายพันล้านบาท และผลไม้ไทยยังเป็นที่นิยมบริโภคกันทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งความต้องการบริโภคผลไม้วันจะเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากสาเหตุหลักคือจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นและความสนใจในสุขภาพก็มีมากขึ้นด้วย ดังนั้นในการผลิตผลไม้จึงถือได้ว่าไทยเป็นประเทศที่มีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการผลิตผลไม้เมืองร้อนหลากหลายชนิด ตั้งแต่ภาคเหนือจนถึงภาคใต้ ส่วนฤดูกาลให้ผลผลิตผลไม้แต่ละชนิดก็ยังคงแตกต่างกันไปในแต่ละสภาพพื้นที่ของแต่ละภาค ถือเป็นข้อดีประการหนึ่งที่ส่งผลให้ไทยมีผลไม้หลากหลายชนิดหมุนเวียนออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี

สำหรับสับปะรดจัดว่าเป็นผลไม้ที่คนไทยรู้จักกันดี สามารถปลูกได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ นอกจากบริโภคสดแล้ว ยังสามารถนำมาใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูป เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เช่น สับปะรดกระป๋อง สับปะรดแช่แข็งน้ำผลไม้และผลไม้แปรรูป ซึ่งนำรายได้เข้าประเทศปีละหลายพันล้านบาทเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากทำให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นที่มีอุตสาหกรรมประเภทนี้ตั้งอยู่ช่วยลดปัญหาการว่างงานได้ในระดับหนึ่งและทำให้เกิดอุตสาหกรรมอื่นต่อเนื่องตามมา เช่น อุตสาหกรรมผลิตกระป๋อง ถูกล่องบรรจุ เป็นต้น ที่สำคัญเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีโรงงานแปรรูปสับปะรดไปตั้งอยู่ในท้องถิ่น และขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นตามไปด้วยปริมาณสับปะรดมากเกินความต้องการของตลาดทำให้ราคาตกต่ำและถ้าปีใด

สับปะรดแปรรูปส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศลดลง โรงงานแปรรูปก็จะรับซื้อผลผลิตจากการเกษตรน้อยลงไปด้วย(ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย,2554 : ออนไลน์)

การปลูกสับปะรดในเขตจังหวัดเชียงรายกระจายอยู่ในพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอพาน อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงป่าเป้า (อภิชาติ, 2552 : ออนไลน์) ซึ่งสับปะรดพันธุ์นางแลถือได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงราย เพราะมีคุณสมบัติเด่นที่มีรสหวานกลิ่นหอม มีพื้นที่ปลูกประมาณ 12,575 ไร่ มีผลผลิตปีละไม่ต่ำกว่า 34,407 ตันทำรายได้ให้แก่ชาวสวนผู้ปลูกสับปะรดกว่า 350 ล้านบาทต่อปีและมีแนวโน้มเพิ่มปริมาณการผลิตที่สูงขึ้นปลูกกันมากในพื้นที่ตำบลนางแล ตำบลท่าสุค และตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามสันเขาตอนนางแลที่ขนานไปกับถนนสายเชียงราย-แม่จัน (พิมพ์ใจ กัญชนะ, 2553 : ออนไลน์)จากสภาพปัญหาของเกษตรกรในจังหวัดเชียงรายที่ปลูกสับปะรดก็คือไม่ทราบถึงต้นทุนในการปลูกสับปะรดและผลตอบแทนที่ได้รับ อย่างแท้จริง และไม่ทราบว่าผลตอบแทนที่ได้รับจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดใน ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย เพราะเมื่อสัมภาษณ์ไปยังเกษตรกรแล้ว พบว่ามีการตั้งราคาขายผลผลิตจากราคากลางหรือราคาตลาด โดยมีได้คำนึงถึงต้นทุนที่แท้จริง ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาการลงทุนว่ามีต้นทุนการผลิตและให้ผลตอบแทนจากการปลูกเท่าไร อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการเพาะปลูกสับปะรดตั้งแต่การเตรียมดินจนกระทั่งมีผลผลิตเพื่อจำหน่าย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกสับปะรด ในตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย

สถานที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย, สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดในตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงรายและเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจลงทุน

นิยามศัพท์

สับประรด หมายถึง ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Ananas Comosus Merr.* ในวงศ์ Bromeliaceae ไม่มีลำต้นปรากฏบนพื้นดิน ใบเป็นกาบยาวให้ใยใช้ทำสิ่งทอ ขอบใบมีหนาม ผลมีตาโดยรอบ กินได้ รสเปรี้ยวๆ หวานๆ

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นที่ใช้ในการปลูกสับประรดนางแล ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่รับจากการการปลูกสับประรดนางแล ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย